

- Rapport et projet de décret sur l'organisation de l'instruction publique. Paris 1792 (przekład polski: Projekt organizacji wychowania publicznego. Przeł. Cz. Jastrzębiec-Kozłowski. Warszawa 1948).
- Rousseau J.J.: *Emil, ou de l'éducation*. La Haye 1762 (przekład polski: *Emil czyli o wychowaniu*. Przeł. W. Husarski. Wrocław 1955).
- Schulze W. (Hrsg.): *Sozialgeschichte, Alltagsgeschichte, Mikro-Historie. Eine Diskussion*. Göttingen 1994.
- Süssmuth H. (Hrsg.): *Historische Anthropologie. Der Mensch in der Geschichte*. Göttingen 1984.
- Szkoły wojewódzkie krakowskie. Raport półroczny do prześwietnej Komisji Edukacji Narodowej o naukach klasy VI, 28 lutego roku 1778 – cyt za: J. Śniadecki. *Pisma pedagogiczne*. Wyd. J. Hulewicz. Wrocław 1961 s. 35-41.
- Szkoły wojewódzkie krakowskie. Raport półroczny do prześwietnej Komisji Edukacji Narodowej o naukach klasy VI od dnia 1 marca do dnia 25 lipca roku 1778 – cyt za: J. Śniadecki. *Pisma pedagogiczne*. Wyd. J. Hulewicz. Wrocław 1961 s. 49-51.
- Topolski J.: *Od Achillesa do Béatrice de Planissolle. Zarys historiografii*. Warszawa 1998.
- Tync S.: *Nauka moralna w szkołach KEN*. Kraków 1922.
- Vierhaus R., Chartier R.: *Wege zu einer neuen Kulturgeschichte*. Göttingen 1995.
- Weulersse G.: *Le mouvement physiocratique en France (De 1756 à 1770)*. Paris 1910 (repr. 1968).
- Wierzbowski T.: *Protokoły posiedzeń Towarzystwa do Książ Elementarnych 1775-1792*. (Komisja Edukacji Narodowej i jej szkoły w Koronie z. 36). Warszawa 1908.
- Wundre H.: *Kulturgeschichte, Mentalitätsgeschichte, Historische Anthropologie*. W: R. van Dülmen. *Geschichte*. Frankfurt am Main 1990 s. 65-86.

THE COMMISSION OF NATIONAL EDUCATION
RESEARCH PROSPECTS WITHIN INTELLECTUAL CULTURE

Summary

This paper discusses the trends in researches indispensable for an integral approach to the Commission of National Education, an essential cultural and social phenomenon. As it is universally agreed, the Commission was the first European ministry of education. It is necessary to go beyond the circle of studies typical of school structure in its history, i.e. such that concentrates on the presentation how a school structure functions in its formative and didactic aspects, especially the network of schools, population of teachers and pupils, and also didactic aids that were used. Education should be analysed also within the overall cultural formation, a concrete school system, especially that its social role in the Enlightenment went considerably beyond the scope of contemporary education. Accordingly, we are obliged to show, among other things, the European context of the Enlightenment school reforms, commonly linked with the French reforms, and the school standards that preceded the reforms. One should also make a more thorough analysis of textbooks used in this system of education, taking into consideration the then level of learned and philosophical culture, or even traces that the intellectual tendencies that affected formation and education proper of this learned institution.

Summarized and translated by Rev. Stanisław Janeczek

Słowa kluczowe: oświata, historia kultury intelektualnej, oświecenie, Polska, Komisja Edukacji Narodowej.

Key words: education, intellectual history, enlightenment, Poland, Commission of National Education.